

Protokoll

Finskt förvaltningsområde (FFO) – KS utskott för social hållbarhet

Möte om sverigefinska minoritetens behov av äldreomsorg

16 maj 2022 kl 17-19

Sessionssalen, Gamla stadshuset

Ca 15 deltagare från den sverigefinska minoriteten

Deltagare från Borlänge kommun:

Karin Örjes, vice ordförande i kommunstyrelsen och ordförande i kommunstyrelsens Utskott för social hållbarhet

Anita Nordström, ordförande omsorgsnämnden

Pernilla Söderlund, sektorchef sociala sektorn

Pia Vinrot, verksamhetschef ordinärt boende

Johanna Munters Olsson, verksamhetschef särskilt boende

Kristina Westhed, utvecklare med ansvar för administrativa frågor kopplat till FFO

1. Välkommen!

Karin hälsar alla varmt välkomna till möte om sverigefinska minoritetens behov av äldreomsorg. I samband med samrådsmötet i november 2021 framkom behov/önskemål om att anordna ett specifikt möte kring äldreomsorgsfrågan. Enligt minoriteten finns stora behov av att se över frågan. Kommunen skulle ha genomfört en inventering/utredning under 2021, men på grund av pandemin fanns då tyvärr inte resurser/tid till detta. Detta kommer därför istället att genomföras under 2022 och Karin menar att det är värdefullt att under detta möte samla in så mycket synpunkter från gruppen som möjligt. Dessa synpunkter kommer att utgöra en viktig utgångspunkt för det fortsatta arbetet.

De kommunala representanterna presenterar sig. Anita Nordström är ordförande i omsorgsnämnden och framför att hon tycker att det ska bli intressant att få ta del av gruppens synpunkter och önskemål under kvällens möte. Pernilla Söderlund arbetar som sektorschef för sociala sektorn och har arbetat i denna roll i ca 1,5 år. Pia Vinrot är verksamhetschef för ordinärt boende, dvs hemtjänst och även anhörigstöd. Hon har träffat representanter från gruppen tidigare, bland annat i samband med möte på PRO inför inventering av behov av finsktalande personal inom hemtjänsten. Johanna Munters Olsson arbetar som verksamhetschef för alla särskilda boenden och hemsjukvård. Kristina Westhed arbetar som utvecklare, med ansvar för administrativa frågor kopplade till finskt förvaltningsområde. Idag agerar hon sekreterare.

Karin går igenom dagordningen. Mötet kommer inledas med att Pernilla informerar om hur äldreomsorgen ser ut/fungerar idag. Även Pia och Johanna kommer att kunna komma in och berätta om sina områden eller svara på frågor. Därefter fikar vi och öppnar sedan upp för diskussion.

2. Vilka möjligheter finns idag till äldreomsorgsinsatser på finska

Pernilla Söderlund informerar om hur arbetet ser ut idag.

Borlänge kommun är finskt förvaltningsområde vilket innebär att det åligger kommunen, i detta fall sociala sektorn, att se till att kraven uppfylls.

För några år sedan iordningställde kommunen en finsk avdelning på ett äldreboende, men tyvärr fanns inte en tillräckligt stor efterfrågan för att avdelningen skulle kunna upprätthållas. Efter detta kom pandemin, vilken satte käppar i hjulen. Det infördes besöksförbud på äldreboenden och personalen var mycket pressad för att se till att hålla Covid-smitta borta från boendena. Pandemin pågick under två år.

Det är svårt att hitta finsktalande personal till boenden och hemtjänst. I annonser har kommunen särskilt tryckt på att det är en merit att vara finsktalande, men tyvärr har det varit få sökande till tjänsterna. Kanske måste kommunen försöka hitta andra sätt att rekrytera?

Träffpunkten för den sverigefinska minoriteten, som tidigare fanns på Tunagården och Åkershem, stängdes under pandemin. Finns intresse/önskemål för att återskapa en träffpunkt nu när pandemin är över är detta något som kommunen absolut ska arbeta för. Vi får börja med att titta på behov och besöksfrekvens. Det är viktigt att kommunen lyssnar in er och inte levererar något som inte efterfrågas. Kommunen är därför nyfiken på vad den sverigefinska minoriteten har för tankar och önskemål.

3. Fika

Det bjuds på kaffe/te och smörgås.

4. Vilka behov och önskemål kring äldreomsorg finns idag i den sverigefinska minoriteten och vilka tror vi kommer i framtiden

Under året kommer kommunen att göra en inventering/utredning över de behov som finns kopplat till äldreomsorg. Detta skulle ha genomförts under 2021, men tyvärr kom pandemin emellan. Mötet idag ska ses som en utgångspunkt för den kommande inventeringen/utredningen så passa därför på att komma med era tankar och synpunkter. Dessa är mycket värdefulla för det fortsatta arbetet. Vad vill ni skicka med?

TRÄFFPUNKT

Representant från minoriteten menar att orsaken till att träffpunkten lades ner var på grund av att det inte längre fanns en finsktalande värd. Om en ny träffpunkt inrättas är det därför viktigt att det finns finsktalande personal på plats. Vid mötet enas man om att det är klokt att arbeta för att hitta en neutral/öppen plats för en framtida träffpunkt. En träffpunkt som är öppen för alla. Kanske skulle något studieförbund vara intresserade av att stå värd? Kristina får i uppgift att skicka ut en förfrågan till studieförbund med verksamhet i Borlänge.

Pia informerar att alla träffpunkter har varit stängda under pandemin. Kommunens verksamheter har följt pandemilagen/smittskyddslagen, vilket medfört restriktioner som besöksförbud, att hålla avstånd och att olika aktiviteter/insatser tyvärr tvingats ställas in/stänga.

SERVICECENTER

Representant från minoriteten framför att rutinerna på Servicecenter fortfarande inte fungerar. Det är anmärkningsvärt att kommunen varit finskt förvaltningsområde i snart 10 år och att det fortfarande finns saker som inte fungerar. Hur länge ska den sverigefinska minoriteten behöva vänta på att saker och ting fungerar? Kommunen lovar "guld och gröna skogar", men minoriteten känner att det inte längre går att lita på de vackra orden. Karin instämmer i att det fortfarande finns saker som inte fungerar, men att kommunen ska se till att styra upp detta. Till hösten 2022 ska rutiner vara på plats och fungera. Kommunen kommer se till att gruppen får en tät dialog med kommunledningen, både i samband med samrådsmöten och kopplat till möten som det vi har idag.

Representanter för minoriteten informerar att de brukar kontakta Servicecenter varje vecka för att se om rutinerna sitter. Tyvärr fungerar det aldrig. Servicecenter kopplar inte vidare till finsk tolk. Karin lovar att rutinerna hos Servicecenter ska ses över snarast och fungera till hösten.

ÄLDREOMSORG MED FINSKTALANDE PERSONAL

Finskt förvaltningsområde medför att kommunen ska se till att det finns äldreomsorg med finsktalande personal. Det har genomförts inventering av behoven tidigare, men inventeringen/utredningen som skulle ha genomförts under 2021 kunde tyvärr inte genomföras pga pandemin. Det är viktigt att komma ihåg att en inventering alltid är ett nulägesavtryck vad gäller ex antal personer med behov nu/i framtiden, ålder, typ av behov osv. Anita menar att det är viktigt med ett underlag som överensstämmer med aktuella/framtida behov.

Socialtjänstlagen ställer krav på uppsökande verksamhet. Kommunen måste kontakta/åka hem till alla som fyllt 75 år. En kommunal tjänsteman informerar då om kommunen och dess verksamheter, dvs vilket stöd och hjälp man kan ansöka om från kommunen. Representant från minoriteten menar att det är bra om man vid dessa tillfällen tar med en finsk tolk. När man blir gammal är det vanligt att man glömmer bort det svenska språket och faller tillbaka till sitt modersmål. Det är en person i kommunen (biståndshandläggare) som ansvarar för denna uppsökande verksamhet. Representanter från minoriteten framför att de, trots att de fyllt 75, inte blivit kontaktade av denna tjänsteman. Det finns minst en finsktalande biståndshandläggare anställd i kommunen.

Kommunen inrättade tidigare en finsk avdelning på Nyhöjden, men efterfrågan visade sig vara låg och avdelningen stängdes. Finns inte en tillräckligt stor efterfrågan från målgruppen så är det omöjligt för kommunen att upprätthålla en avdelning. Representanter från sverigefinska minoriteten framför att orsaken till den låga efterfrågan främst var att avdelningen på Nyhöjden hade stora brister. Flera brukare/potentiella brukare har framfört att det kändes som att vara inlåst på ett fängelse där, avdelningen låg på fjärde våningen, det saknades egen toalett på rummet mm. Avdelningen var helt enkelt inte anpassad för att bo på permanent under en längre tid. Representant från kommunen håller med om att Nyhöjden främst används till växelvård/korttidsvård och att det kan kännas lite som att vara på ett sjukhus när man är där. Lokalen och området var helt enkelt inte ändamålsenliga för målgruppens behov. Representanter från minoriteten framför att de önskar en avdelning på ett boende där man umgås och är mer aktiva.

Det framförs även synpunkter på att det är ca trettio år sedan kommunen började prata om inrättande av en finsk avdelning och att det är anmärkningsvärt att en sådan ännu inte inrättats. Många andra kommuner har finska avdelningar sedan länge, exempelvis Enköping. Varför finns ännu ingen fungerande finsk avdelning i Borlänge?

Representant från minoriteten ifrågasätter varför inventeringen/utredningen kommer att kosta 100 000 kr. Vad ska egentligen utredas, av vem? Är det en person som ska hålla i utredningen eller är det flera personer/förvaltningar? Hur kan det komma att kosta så mycket pengar? Pernilla lovar att återkomma med mer information, men säger redan nu att det med största sannolikhet kommer att vara en person som håller i inventeringen/utredningen. Denna person kommer även att ha ansvar för att kommunicera med den sverigefinska minoriteten, redovisa resultaten, informera osv. Representant från minoriteten menar att det är önskvärt att den som får ansvaret talar finska.

Det framkommer synpunkter om att det skulle vara önskvärt att kommunen kartlägger all finsktalande personal på exempelvis särskilda boenden och inom hemtjänsten. Kanske skulle kommunen vid anställning av ny personal se det som en merit/konkurrensfördel om den som ansöker om jobbet talar finska?

Kommunen informerar om att det byggs ett nytt trygghetsboende i Gylle, bredvid Gyllegården. Det kommer att finnas 47 lägenheter där. Det är inte kommunen som bestämmer vem som tilldelas dessa lägenheter. Om man är intresserad att hyra en lägenhet där får man kontakta fastighetsägaren och ställa sig i kö. Har man större behov, exempelvis demens, så är det mer passande att bo på ett av kommunens särskilda boenden. Gyllegården kommer att vara klar för inflytt våren 2023. Det är ett äldreboende som kommer att ha 54 platser. Tunagården kommer då att flytta över hela sin verksamhet till den nya Gyllegården. Därefter kommer om- och nybyggnation av Tunagården att ske. Den kommer att bli klar våren 2025 och då kommer det att finnas 80 boendeplatser där.

Representant från minoriteten säger att det är långa köer till Åkershem. Varför får vissa en plats snabbt medan andra får vänta mycket längre? Många får vänta länge för att få plats på ett boende. Representant från kommunen informerar att det alltid är de individuella behoven som styr hur snabbt man får plats på ett boende. Har aktuell person stora akuta behov så kan den personen komma att erbjudas en plats före personer med mindre behov som stått länge i kön. Den person som är i störst behov av platsen är den som kommer att erbjudas densamma. Det har förts diskussioner inom finska PRO och då framkommit att man skulle önska en finsk avdelning på Åkershem. Tyvärr är det inte så enkelt att man kan tömma en hel avdelning på svensktalande brukare för att skapa en avdelning för finsktalande. Som boende har du besittningsrätt på din lägenhet. När en boende avlider kan kommunen erbjuda en ny boende platsen, men bara en person åt gången. Det är dessutom så att hela Åkershem numera är ett demensboende.

Representant från kommunen informerar att kommunen (hemtjänst, nattpatrull mm) försöker, så långt det är möjligt, att ta hänsyn till när det finns behov av finsktalande personal och planera därefter. Representant från minoriteten säger att finnar är vana att "klara sig själva" och att det är viktigt att minoritetens behov verkligen kommer fram.

Skulle inrättande av finsk väntjänst vara av intresse? Detta är en fråga som vi kanske skulle kunna titta vidare på.

Representant från minoriteten framför önskemål om att kommunen inrättar en viss tid varje vecka då man kan prata med en kommunal tjänsteman om äldreomsorg, på finska.

5. Sammanfattning – så går vi vidare

Karin sammanfattar kvällens möte.

Det är viktigt att kommunen säkerställer att det går att kontakta kommunen på ett bra sätt och att man får möjlighet att tala finska, nu och i framtiden. Kommunen bör uppmuntra finsktalande medarbetare att använda språket i sitt arbete.

Representant från minoriteten frågar – ”När kommer det att fungera på Servicecenter?”.

Karin lovar att ta upp de problem minoriteten upplever när de ringer Servicecenter med Fredrik Holm, som lovat att arbeta med frågan och se till att fungerande rutiner införs snarast.

Karin informerar att ett nytt möte kommer att arrangeras under hösten och att vi då får möjlighet att träffas igen. Minoriteten kommer då ges möjlighet att ha synpunkter på inventeringen/utredningen inom äldreomsorgsområdet.